

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1885.

Första Kammaren.

N:o 19.

Torsdagen den 19 Mars.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Föredrogos och hänvisades till Stats-Utskottet Kongl. Maj:ts under gårdagen bordlagda propositioner till Riksdagen:

1:o) angående inköp och ombyggnad af Hudiksvalls jernvägsaktiebolags jernväg mellan Hudiksvall och Näsviken samt jernvägens utsträckning till norra stambanan;

2:o) angående anvisande af medel till utgifvande af tidningen »Polisunderrättelser»; och

3:o) angående försäljning af viss kronan tillhörig, för närvarande till gardesregementena upplåten mark i hufvudstaden samt om beredande af nya kasernetablissemment för Svea lifgarde och Andra lifgardet m. m.

Efter föredragning af Stats-Utskottets sistlidne dag bordlagda memorial N:o 24, med anledning af Kamrarnes olika beslut rörande åtskilliga till regleringen af utgifterna under riksstatens sjunde hufvudtitel hörande frågor, godkändes de i 1 och 3 punkterna föreslagna vorderingspropositioner och lades 2 punkten till handlingarna.

Fortsattes föredragningen af Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 3, angående vissa delar af tullbevillningen.

23 punkten.

Herr Bennich: Såsom Herrarne behagade finna af den betänkandet vidfogade reservationen, har jag tillika med flera andra af Utskottets ledamöter anmält en från Utskottets förslag skiljaktig åsigt. Vi hafva grundat denna vår uppfattning på den föreställningen, att majs såsom en mycket värderik kreatursföda borde göras tillgängligt för den svenske landtbrukaren i så vidsträckt grad som möjligt. Detta är den första och viktigaste synpunkten, från hvilken reservanterna

*Ifrågasatt inför
förelstull å
omalen majs.*

*Ifrågasatt in-
förselstull å
omalen majs.
(Forts.)*

hafva ansett sig fortfarande böra förorda tullfrihet för majs, och att i denna uppfattning ligger välvilja och omtanke för jordbruket, torde knappt kunna förnekas. En annan omständighet, på hvilken vi äfven ansett oss böra fästa Riksdagens uppmärksamhet, är den att majs ingår såsom ett ganska värdefullt material vid bränvinsbränningen, och att bränvinsbränning i vårt land kan och bör drifvas, icke för att öka tillgången på bränvin inom landet, men för att utgöra en ganska vigtig exportartikel till åtskilliga vinproducerande länder. Om denna handtering i en sådan rigtning kommer att flörera, skall landet deraf otvifvelaktigt hemta fördel, hvilket vi, som önska uppmuntra Sveriges industri genom att undanröjda hindren för dess utveckling, trott oss böra beakta.

Det tredje skälet, som vi hafva anfört, är det att majs utgör ett värderikt materiel för beredning af pressjäst, och pressjäst har nu i vårt land blifvit föremål för en stark produktion och en betydlig export. Efter vår uppfattning vinner produktionen större fördel genom lättad tillgång på råmaterial än genom det förmenta gagn, som en skyddstull medför. Skyddstullen har visserligen det med sig, att man inom landet befrias från en besvärlig konkurrens med andra länder, men den medför å andra sidan bestämdt den olägenheten att genom skyddstullen sjunker både företagsamheten och den ekonomiska omsorgen i och för fabrikationen, så att det färdiga fabrikatet vanligen ställer sig i högre pris än samma vara betingar i utlandet, och under det att den tullfria produkten täflar med hela världen, kan den tullskyddade knappast täfla inom eget land. De skäl, som jag nu tillåtit mig anföra, äro hemtade från det betänkande, som afgafs år 1882 af den dåvarande tullkomitén, och dessa skäl vunno Riksdagens bifall 1882. Jag föreställer mig, att hvad Riksdagen då fann vara riktigt och fann vara så riktigt, att Riksdagen på grund deraf upphäfde den 1¹/₂, är förut beslutade tullsatsen, har ingenting förlorat i betydelse under den tid, som sedan dess förflutit. Jag hemställer således att Kammarerna behagade med afslag å Utskottets förslag i 23:dje punkten besluta att artikeln majs, omalen, skall fortfarande vara tullfri.

Herr Dahl: Då det väl är alldeles otänkbart, att vi i en sådan fråga som denna kunna ändra hvarandras uppfattning genom än så vidlyftiga anföranden, och då jag såsom representant alltid har ansett orätt att genom onödigt talande misshushålla med Kamrarnes dyrbara tid, skall jag inskränka mig att hänvisa till hvad Riksdagen själf år 1880 anfört såsom skäl för den då åsatta införselsafgiften, hvilka skäl temligen fullständigt återfinnas i Utskottets betänkande. Dessa skäl gälla enligt mitt förmenande ännu i sin fulla kraft. Här är verkliga fråga om de mindre jordbrukarnes ställning, och det är också för att betrygga densamma, som jag i denna punkt anhåller om Kammarernas bifall till Utskottets förslag.

Herr Bexell: Att tala i denna sak tjenar icke något till, då hvar och en troligen redan stadgat sin åsigt i densamma; men jag tager mig friheten att allvarligt uppmana herrar konservative att vara hofsamma vid behandlingen af denna och de följande tullsatserna; ty

att slå oss på alla områden tror jag icke är lämpligt. Det skall nemligen endast åstadkomma en fördubblad agitation, som vid nästa riksdag eller möjligen först riksdagen derpå skall taga ut sin rätt; och att vi då skola segra, derom kan icke vara tu tal, det är lika säkert som att två gånger två är fyra. Derför förnyar jag min anhållan att herrar konservative behagade iakttaga måtta.

Ifrågasatt införselstull å omalen majs.
(Forts.)

Friherre Klinckowström: Den förste talarens hastigt påkomna ömhet om det svenska jordbruket påminner verkligen mycket om krokodiltårar. Hvad denna fråga om *majs* beträffar, tror jag att herrar bränvinsbrännare redan nu hafva funnit ett lämpligt och fördelaktigt surrogat för majs. Det kan omöjligen vara obekant för Generaltulldirektören, att det importerats icke obetydligt af två slags produkter, som med största fördel nyttjas till bränvinsbränning. Det ena är oskalad ris eller s. k. *paddy* och det andra är ett nytt slags produkt, som kallas *daré*. Jag har här ett prof med mig för den händelse Generaltulldirektören skulle vara nyfiken att få se det. Båda dessa produkter gifva en ganska betydlig qvantitet bränvin. *Daré*, som här i Stockholm fås för 1 krona 20 öre per lispund, lemnar $2\frac{7}{10}$ kannor 50° bränvin, och oskalad ris eller s. k. *paddy*, vid ett pris af 1 krona 15 öre per lispund, lemnar $2\frac{1}{2}$ kannor 50° bränvin. Af den jemförelse mellan importen af majs under olika år, som här är upptagen, visar det sig att denna import år 1880 uppgick till den stora qvantiteten af omkring 40 millioner kilogram, men under inflytandet af åsatt betydlig införselstull ären 1881 och 1882 sjönk den högst betydligt, och när den s. k. tullen, som egentligen var en inregistreringsafgift, sedan bortogs, har det oaktadt majsinförseln åtminstone 1883 icke kunnat höja sig till mer än 5,809,285 kilogram.

Då jag således anser, att de nya surrogaten för bränvinsbränningen, som man nu börjat på att använda åtminstone i vissa provinser af vårt land, hafva gjort majsen temligen umbärlig, och då jag anser den obetydliga tullen på majs, som förofrigt är 50 procent lägre än inregistreringsafgiften var, riktig, måste jag för min del anhålla om bifall till Utskottets förslag, ehuru jag ganska väl förutser att, när det kommer till votering, förlora vi och Herr Bennich kommer att vinna i denna punkt.

Efter härmed slutad öfverläggning gjorde Herr Grefven och Talmannen enligt de derunder framställda yrkandena propositioner, först på bifall till hvad Utskottet i förevarande punkt hemställt och sedan derpå att Kammarerna, med afslag å Utskottets hemställan, skulle besluta, att artikeln majs, omalen, fortfarande skulle vara tullfri; och förklarade Herr Grefven och Talmannen sig anse den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som bifaller 23 punkten i Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 3, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslår Kammaren punkten och besluter, att artikeln *majs*, omalen, fortfarande skall vara tullfri.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 46;

Nej — 53.

24 samt 4—7 punkterna.

Biföllos.

8 punkten.

*Ifrågasatt
införselstull
å fläsk.*

Herr Dahl: Ehuru det väl icke kan vara skäl att framkalla någon vidlyftigare diskussion om den nu föredragna punkten, anser jag mig likväl böra angifva de hufvudsakliga synpunkter, ur hvilka enligt min åsigt den föreslagna införselsafgiften kan försvaras.

Det bör vara för hvar och en klart och tydligt, att en fullkomligt afgiftsfri införsel af en vara, hvilken som helst, snart nog skall göras till föremål för spekulation från flera eller färre importörers sida, och när detta förhållande hinner utveckla sig till en viss grad, måste afsettningen för den inhemske producenten af denna vara blifva allt mer och mer försvårad, enär han till och med stundom kan blifva tvungen att sälja varan till ett pris, som understiger produktionskostnaden, hvilket förhållande i sin ordning leder till att behovet af denna vara snart måste väsentligen från utlandet fyllas. Detta sker då naturligtvis till ett pris, som hufvudsakligen bestämmes af efterfrågan och den spekulationslust, som förefinnes mellan importörerna inbördes. Vid sådant förhållande kan arbetareklassen få svårt nog att fylla det dagliga konsumtionsbehovet af en så viktig artikel som denna, när icke importörernas spekulation och begär att få ökad vinst i någon mån tyglas af en produktion inom landet. Den nu ifrågavarande artikeln länmar det bästa bevis på denna sak. Om vi se efter, huru antalet uppfödda svinkreatur ställer sig i förhållande till folkmängden, så visar sig att år 1865 kom på 10,000 invånare ett antal af 940 svinkreatur men år 1879 endast 910. Dertill kommer att under samma tid införseln af fläsk har i hög grad ökats, nemligen från 16,000 centner till 277,000 centner. Utskottet angifver mycket riktigt (sid. 22), att denna införsel hufvudsakligen gått öfver England från Amerika, men Utskottet visar äfven, huru ofantligt vexlande denna införsel kunnat vara, då den år 1880 besteg sig till 14,896,448 kilogram, men år 1882 hade gått ned till 4,920,839 kilogram och år 1884 blott åter höjt sig till 5,850,000 kilogram, detta naturligtvis beroende derpå, att en prisförhöjning i produktionslandet har egt rum å denna vara. I samma mån Utskottet nu är villigt att tillmäta just denna artikel en så stor betydelse för

*Ifrågasatt
införselstull
å fläsk.
(Forts.)*

arbetareklassens dagliga behof, borde väl de anförda förhållandena vara egnade att ingifva stora betänkligheter. Om vi se på börsnoteringarna under några år, finna vi, att samma kvantitet af denna vara, som vid en tidpunkt erhållits för 5 eller 6 kronor, en annan tid betingat ett pris af 10 eller 12 kronor. Det är ju alldeles tydligt, att detta vexlande pris skall för den arbetande klassen, som måste med sin dagliga arbetsförtjenst bestrida sina lefnadskostnader, vara högst menligt. Nu har erfarenheten i andra länder tydligen visat, att åsättandet af en måttlig införselsafgift i det hänsendat verkat fördelaktigt, att derigenom åstadkommit en kraftigare produktion inom landet, hvilken åter föranledt en jevnare tillgång på varan till betydligt fastare pris än förut, och för min del anser jag, att ett sådant förhållande är lyckligt både för producenten och för konsumenten.

Det är på grund af dessa viktiga skäl som jag ansett mig böra biträda reservanteras förslag, till hvilket jag härmed vördsamt får yrka bifall.

Herr Bexell: Jag anhåller endast att få instämma i hvad Herr Dahl här yttrat och yrka bifall till reservationen.

Grefve Posse: Jag skall icke djupare inlåta mig på denna fråga, utan ber endast Kammarerna, att den ville i främsta rummet fästa afseende på konsumenterna och icke på producenterna, ty Kammarerna bör erinra sig, att konsumenterna här utgöras af Sveriges sämst lottrade befolkning. Det är den fattiga befolkningen, de fattige arbetarne, hvilka lefva på detta fläsk, som man nu vill göra för dem dyrare, och det just nu, då man icke längre kan åberopa ett skäl, som man förut anförde, nemligen att detta fläsk är ohelsosamt, ty Generaldirektören för Medicinalstyrelsen har helt nyligen fullkomligt utredt denna fråga och visat, att det amerikanska fläsket är den föda som är billigast, på samma gång som det är en sund och helsosam föda.

Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Friherre Klinckowström: Jag skall be att få slå litet vatten i det vin, som den siste ärade talaren serverade Kammarerna. Han försäkrade, likasom Utskottet gjort (sid. 22), att »det amerikanska fläsket är betydligt billigare än det inhemska». Detta påstående håller icke streck för närvarande. Om vi se på torgpriset — och det är ju här fråga om den fattige arbetaren och han köper sitt fläsk på torget — så har det vexlat på följande sätt under den sista tiden: den 6 Februari noterades i tidningarna följande pris:

amerikanskt fläsk, långt	kronor 6,00,
dito kort	» 6,30,
svenskt fläsk	» 6,25,

Den 6 Mars:

amerikanskt fläsk, långt	kronor 5,85,
dito kort	» 6,15,
svenskt fläsk	» 6,50.

*Ifrågasatt
införselstull
å fläsk.
(Forts.)*

Den 13 Mars:

amerikanskt fläsk, långt.....	kronor	5,75,
dito kort	»	6,00,
svenskt fläsk	»	6,25.

Allt per 20 skålp.

Men der är handelsvinsten inberäknad, och kanske de fleste af Herrarne icke gjort sig reda för hvad den betyder. Handelsvinsten går vanligen upp till 12 procent men ofta till 20 à 25 procent, af varuvärdet, och jag, som brukar såsom landtman, stackars människa, sälja färskt fläsk i Stockholm, får icke mer än 4 kronor 50 öre eller högst 5 kronor pundet för färskt godt fläsk. Detta är den enkla osminkade sanningen.

Men hvad som är betänkligt och hvad Grefve Posse tycktes förgäta är producenterna och deras intresse, och när dessa producenters intresse sammanbindes med konsumenternas, så tyckes mig dessa förhållanden tala mycket högt, och det är väl värdt att fästa afseende vid den sanning, som Herr Dahl nyss förklarade, nemligen att svinafveln i Sverige har gått tillbaka — jag talar nu om de fyrbenta svinen. År 1856 underhöllos i Sverige enligt offentliga uppgifter 457,981 stycken svinkreatur, 1876 431,671 stycken, 1878 431,072 och 1881, det sista år för hvilket det finnes någon sådan uppgift, 419,258 stycken. Antalet har sålunda mellan åren 1878 och 1881 gått ned med nära 12,000. Nu kan det tyckas som om detta endast rörde producenternas intresse, och då har Grefve Posse förklarat sig icke kunna fästa afseende derpå; men mine Herrar, hafven I tänkt på ett förhållande, som förr eller senare måste inträffa, nemligen ett krig mellan Amerika och Europas stater. Det är icke omöjligt, att ett sådant kan uppstå, och hvad kommer då att hända? Jo, all export af amerikanskt fläsk måste tills vidare inställas, och huru går det då med våra arbetare, som icke längre hafva tillgång till denna för dem nödvändiga föda, sedan man väl undertryckt svinafveln i Sverige, ty fortgår det på detta sätt, så kunna vi möjligen vid ett sådant krigs utbrott hafva blott 200,000 fyrbenta svin i stället för omkring 400,000, som vi nu hafva. Ja, då få våra arbetare umbära det såsom så nyttigt ansedda fläsket.

Hvad beträffar den hygieniska delen af frågan, måste jag, oaktadt det icke kommer att smaka herrar frihandlare väl, åter komma fram med det förargliga Tyskland. Der är införsel af amerikanskt fläsk förbjuden just för det helsoförstörande inflytande, det anses utöfva på folket, och samma har förhållandet varit i Frankrike, fastän förbudet der nu är upphäfdt. Den, som tagit reda på, hurudant det amerikanska fläsket är icke blott i den vanliga formen af s. k. fläsk, utan äfven i de farligare formerna af konstgjordt smör och späck, skall med ganska stort bekymmer se, att här importeras ganska mycket för hel-san skadliga produkter.

På grund af dessa skäl, hvartill skulle kunna läggas ännu flera, om jag icke fruktade att allt för mycket upptaga Kammararens s. k. dyrbara tid, anser jag att man i denna fråga bör noga besinna sig, och då det i sista voteringen blott fattades tre eller fyra röster, behöfves det ju endast att tre eller fyra gå öfver på vår sida och då

tycker jag, att t. ex. Herr Bennich, som icke yttrat sig i fläskfrågan, kan rösta med oss. Jag yrkar att, med afslag å Utskottets hemställan, reservanternas förslag måtte godkännas och vinna bifall.

*Ifrågasatt
införsestull
å fläsk.
(Forts.)*

Herr Kockum: Jag ber att äfven i denna fråga få ställa mig på jordbrukarnes ståndpunkt.

Det yttrades, att svinafveln här i Sverige gått tillbaka, men det förefaller då besynnerligt, huru vi kunnat år 1884 utskeppa 50,000 stycken svin eller ett högre antal än förut. Den som har någon reda på, huru svinafvel bedrifves, den skall finna att, oaktadt de statistiska uppgifterna visa, att antalet svin i Sverige är mindre än förut, man med detta mindre antal kan producera och sälja flere svin än förr, och jag vågar påstå, att hvar och en jordbrukare skall gifva mig rätt i detta påstående, om han förstår sitt yrke. Anledningen till detta resultat är den, att svinafveln nu mera bedrifves mera rationellt i Sverige än förut, så att man nu mera kan bringa svin redan vid 6 å 7 månaders ålder i marknaden, då förut deremot svinen behöfde vara halftannat eller ända till två år gamla, innan de voro färdiga till slagt. Derfor kan man nu äfven med en mindre stock åstadkomma en större årlig produktion, och vill man göra sig besvär att uträkna vår export och vår import från föregående år, skall man finna, att, om man förvandlar de lefvande svinen till fläsk, exporten af svin och fläsk blir ungefär lika stor som importen. Jag tror därför icke, att vi hafva att frukta för någon farlig konkurrens med amerikanskt fläsk.

Kan hända det kan intressera herrarne att höra, huruledes det kom sig, att det amerikanska fläsket plötsligt kom i den stora marknaden. Det fans i synnerhet i Ohio och Illinois ganska stora skogar, som voro be vuxna med ek och bok och isynnerhet hecoreyträdet, som har en ganska smaklig nöt, och der släppte man ut tusentals svin, som födde sig i skogarne, och der uppkom stora slagterier i Cincinnati och Chicago, der det slagtades flere tusen svin om dagen. Nu hafva dessa stora skogar till en stor del blifvit nedhuggna och derigenom har äfven svinens antal minskats, då man nu mera icke kan med samma lätthet som förut föda upp dem, emedan man nu mera måste gifva dem äfven andra näringsmedel, än dem naturen direkt lemnar.

Hvad nu beträffar prisen, som Friherre Klinckowström talade om, eller att amerikanskt fläsk vore dyrare än det svenska, vill jag säga, att detta hans påstående är ett misstag. Det är rätt, att det amerikanska fläsket står högre på börsnoteringar, men det förefinnes tillika den skillnad, att det amerikanska fläsket säljes *benfritt* och det svenska *med ben i*, och benen upptaga, såsom man vet, ungefär 15 procent af hela vigten. Taga vi nu 15 procent ifrån priset på amerikanskt fläsk, tror jag det svenska fläsket kommer att befinnas vara något dyrare. Härtill kommer, att sådana svin, som bringas i marknaden vid 6 å 7 månaders ålder, betinga ett vida högre pris, än det som här noterats på Stockholms börs eller Stockholms salutorg, ty de svinen exporteras, och jag hemställer, om det icke är klokt att exportera en dyrare och importera en billigare vara.

*Ifrågasatt
införselstull
å fläsk.
(Forts.)*

Efter jag kom att tala om detta, vill jag anföra en händelse just från Amerika. Der var en sammankomst af landtmän från skilda delar af landet och vid denna sammankomst infann sig också en landtman, som nyligen hade hemkommit från England. Han sade: »vi få allt lof att sköta vårt smör bättre, ty svenskarne hafva nu börjat uppträda på marknaden med smör i England och de sälja ett smör, som betalas högre, än vi kunna få för vårt smör.» Då svarade en annan: »ja, vi exportera vårt sämsta smör, men äta upp det bästa; Sverige äter är tvunget att exportera sitt bästa, ty Sverige är ett fattigt land, men Amerika är en rik nation». På samma sätt är det med fläsket också; vi exportera det bästa och äta en sämre vara.

I samma mån som smörproduktionen ökar sig, skall äfven svinafveln gå framåt, ty den ena kan icke existera annat än i jemnbredd med den andra. I Danmark exporteras svin och fläsk, likasom det dit importerats amerikanskt fläsk, för omkring 30 millioner kronor, men exporten har öfverstigit importen med icke mindre än 25 millioner kronor år 1884, och jag hoppas, att den tid icke skall vara långt borta, då förhållandet i Sverige skall blifva detsamma. Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Herr Gahn: Jag hade icke tänkt upptaga Kammararens tid med att yttra mig i denna fråga, men ett yttrande från Friherre Klinckowström måste framkalla svar från min sida.

Friherre Klinckowström tyckes nu liksom förut i afseende på sifferuppgifter endast fästa sig vid uppgifter från Stockholms torg och börs. Han anförde i det afseendet de pris, som gälde för fläsk i partihandel och på Stockholms salutorg. Men jag får upplysa honom om, att på landsbygden ställer sig förhållandet helt annorlunda än i Stockholm. Ty på landsbygden gå icke arbetarne på torget och köpa sitt fläsk markvis, utan der få de förse sig med fläsk antingen genom att egenomsegaren tager hem sådant och lemnar ut åt dem efter inköpspris, eller ock derigenom att det finnes småhandlande, som sälja fläsk i mindre partier, dock större än markvis, eller ock derigenom att flere arbetare slå sig tillsammans och köpa en hel fläksida, som de sedan dela. Då blir det icke så stor skillnad mellan inköpspris och detaljpris som på Stocksolms torg, och det pris, hvartill arbetarne kunna förse sig med detta födoämne, rättar sig temligen noga efter partipriset på varan — om införselstull åsättes, är det således uppenbart, att arbetarne finge betala fläsket jemt upp så mycket dyrare, än det kunde vara utan denna tull — detta motväges ingalunda deraf att de kunde få köpa billigare svenskt fläsk, ty nu är förhållandet det, att det amerikanska fläsket anses af våra arbetare vara den billigaste köttföda, de kunna förskaffa sig. De finna det billigare än det svenska fläsket, eftersom det för deras matlagning är drygare än detta och innehåller mera fett, hvarigenom de kunna använda det för att, såsom de säga, förgylla upp en hel del andra näringsämnen. Derfor köpa arbetarne äfven mot högre pris företrädesvis det amerikanska fläsket. Det ersätter sillen eller strömmingen hos landtbefolkningen, som egentligen icke har annan sovel att välja emellan än saltfisken och det amerikanska fläsket. När fläsket står i högt pris, kunna arbetarne icke köpa

det, men om det håller sig vid 6 à 7 kronor, kunna de bestå sig sådant och det måste för dem ovilkorligen vara bättre och mera närande än att till sin potatis och sitt torra bröd, hvilket utgör deras förmåsta föda, kunna få en bit fläsk än bara den salta fisken. Ur den synpunkten tror jag det spelar en stor rol för den stora massan af svenske arbetare, om det amerikanska fläsket kan fås för billigt pris. Då jag såsom representant i Första Kammaren bör, såsom den icke-fastighetssegande befolkningens naturliga målsman, se till, att deras lefnadsförhållanden icke onödigtvis fördyras, och då det icke ur finansiell synpunkt behöfver läggas tull på dessa lefnadsförnödenheter, anser jag Första Kam-maren vara förpligtad att icke medgifva en tull, som, om den än lände en eller annan jordbrukare till fördel, likväl skulle fördyra lefnadsförhållandena för de klasser af folket, som lefva i de minst gynsamma förhållanden. Det håller icke streck, som man påstår, att arbetslönerna skulle för dem stegras, om lefnadsförnödenheterna fördyrades, ty den del af befolkningen, som arbetar för industriens behof, kan icke få högre dagspenning under industriens nuvarande förhållanden, utan om lefnadskostnaderna fördyras för dem, blir följd den, att de få knappa in på födan, eller också att de icke kunna spara något för sin ålderdoms dagar. Ur dessa synpunkter har jag alltid röstat för frihet från tullar å lefnadsförnödenheter och jag instämmer därför äfven nu i Utskottets förslag.

*Ifrågasatt
införselstull
å fläsk.
(Forts.)*

Herr Widén: Det är sagdt af en föregående talare, att genom importen af amerikanskt fläsk priset så betydligt nedtryckts å det svenska fläsket, att man på salutorget i Stockholm icke kunde erhålla mera än 4 kronor 50 öre för lispundet. Jag kan icke yttra mig om hvad som här skett. Men deremot kan jag upplysa derom, att, oakadt samma förhållande inträdt i Norrland, som i andra delar af landet, att under flera år dit importerats ganska mycket icke blott amerikanskt, utan äfven finskt fläsk, hafva vi dock der fått betala för fläsk 8, ja 10 till 11 kronor pundet. Och under detta förhållande har också, efter hvad jag kunnat erfara, svinafveln inom orten icke lidit något afbräck genom importen utrikes ifrån af fläsk, utan tvärt om hållit sig uppe. I betraktande här af och med hänsyn för ofrigt till hvad flere föregående talare nämnt derom, att fläsk ingår så väsentligt i den föda, som arbetarne kunna bestå sig, ber jag att få yrka bifall till Utskottets förslag, att i fråga varande lifsförnödenhetsvara må få förblifva för införsel tullfri.

Herr Eriksson, Johannes: Här har anförts åtskilligt rörande fläskproduktionen inom landet. Jag hör till dem, som önska skydd för denna artikel. Här har sagts, att fläsket skulle blifva dyrare, om tull åsattes, men det har tillika af en talare, som säkerligen är hemma i sina stycken, upplysts, att svin 6 månader gamla redan äro färdiga för slagning. Således tror jag att, om det sattes skydd för fläsk skulle vi inom kort tid hafva svin för landets behof i stora massor. Hvad beträffar kvaliteten, så är jag i tillfälle att upplysa och konstatera, att om fläsk säljes af svensk och amerikansk vara för samma pris eller till och med det svenska fläsket något dyrare, så föredrager

*Ifrågasatt
änförelsestull
å fläsk.
(Forts.)*

den svenske arbetaren det svenska fläsket framför det amerikanska. Det finnes många skäl, hvarför man icke borde låta frågan om tullen på fläsk falla, och vill jag särskildt framhålla mejerirörelsen. Jag känner från min hemtrakt, der denna rörelse visserligen icke drifves i stor skala, men det oaktadt och ehuru mejerierna ligga i en sådan trakt som Borås med stor fabriksbefolkning, kan dock icke all skummjölken, som faller af mejerierna, afsättas; man kan visserligen kasta sig på ostproduktion, men då det ju nu mera göres konstost likasom konstsmör, lönar sig icke en sådan tillverkning. Tullskyddet afslogs i går, låtom oss nu åtminstone skydda jordbrukaren medelbart genom tull å fläsk, som icke borde skada, då det på landet icke finnes någon, som icke kan hålla sin gris. Förut lefde husslöjden, till stor nytta för landet. Nu är husslöjdens tid förbi och bonden gör knappt sin egen vagn, och så försvinner den ena näringen efter den andra. Beträffande prisvexlingarna, som oftast fördyra varan, vill jag erinra, att det icke förgår ett år, då det icke bildar sig en eller annan ring i Amerika, som kastar sig på spekulationer och uppjagar prisen till orimlig höjd, under det att vid andra tillfällen de gå ned till den lägsta punkt. Man kan väl tänka sig, att arbetaren icke kan begagna sig af dessa fluktuationer, utan det blir köpmännen, som visserligen förlora, då varan faller, men taga igen förlusten, då stegring inträder, och det blir arbetaren, som förlorar på det hela.

Jag yrkar bifall till reservanternes förslag.

Friherre Ericson: Jag ber om ursäkt, att jag yttrar mig i en fråga, som tyckes vara så genomdiskuterad som den föreliggande, och der man icke är i tillfälle att säga något nytt. Men jag har äran att vara representant genom val för den fattiga väfvarebefolkning, som i så rikt mått omgifver den siste talarens hemvist, och jag är genom min embetsställning kallad att föra den fattiga norrländska arbetarebefolkningens talan. Dessa två skäl hafva manat mig att säga några ord i denna fråga, och jag ber Herrarne om ursäkt, om jag måste upprepa, hvad som är sagdt.

Det födoämne, som nu är i fråga, är mer än något annat värdt uppmärksamhet från Herrarnes sida, ty det är ett födoämne, som endast begagnas af den fattigaste klassen. Här är kanske i salen ingen, som ätit amerikanskt fläsk; men det är ett födoämne, som är af den allra största vikt både i väfvarekojorna i Marks och Kinds härader och i Norrlands skogar. Den, som har sett, huru det tillgår i Norrland vid skogsafverkning, och vet, att arbetarne der få ligga borta i 3 å 4 månader och bo i risikoer i skogarna och icke hafva tillgång till att köpa några raffraichissementer, utan der hvad som skall förtäras måste föras dit på ett dyrbart sätt, hvarigenom det är nödigt att koncentrera födoämnena, den kan, fastän han icke har försökt det, föreställa sig, hvad fläsk och särskildt det amerikanska fläsket, som utgöres till en stor del af fett, skall hafva för värde för en befolkning, som endast har mjöl och de rätter, som kunna lagas af mjöl. Att för dem fördyra detta födoämne är orimligt. Det är för dem nödigt att hafva det och deras resonnement, som påstå, att det är arbetsgifvaren som får betala den ökade kostnaden, är visserligen falskt,

och de herrar, som hafva påstått det, hafva icke kunnat för detsamma framdraga något, som liknar sig till ett bevis, utan det är endast ett tomt påstående. Kan någon föreställa sig, att, därför att födoämnen blifva något fördyrade — icke så betydligt, men dock tillräckligt kämbart för dem, som icke hafva mera än de behöfva — en arbetsgifvare, en skogsafverkare skulle det minsta öka det ackord, som han beviljat sina arbetare? Jag tror icke ens, att ackordet för väfverskorna i Marks och Kinds härader skulle ökas, om tullen på fläsk skulle komma att öka priset på denna vara.

Det är endast dessa ord jag har velat framhålla och får jag bedja Herrarne vara goda erinra sig, hvad man ofta i den offentliga diskussionen hör talas om, att det finnes en klass i vårt land, som är orepresenterad. Det är just vid detta tillfälle, som deras intresse är i fråga. Det är desse, som få betala det mesta af det, som de väl representerade skulle komma att vinna genom den tull, som nu är i fråga.

Jag vill naturligtvis icke uppehålla mig vid Friherre Klinckowströms egendomliga resonnement, som han började med och släppte upp som en svärmare, nemligen att bevis på, att man skulle kunna lägga tull på amerikanskt fläsk, vore, att det amerikanska fläsket redan är dyrare än det svenska. Sådana resonnement vederlägga sig sjelfva.

Jag anhåller om bifall till Utskottets förslag.

Herr Bexell: En talare på skånebänken lofvade klargöra landtbrukarnes ställning till denna fråga; jag skall i stället klargöra arbetarnes ställning till densamma. Den är helt enkelt den, att genom tullfrihet för fläsk har man slagit sönder arbetarens sparbössa. En talare har redan sagt, att en gris hinner blifva färdig till slag på 6 månader. Så är förhållandet.

Arbetarne köpte sig vanligen en gris i Mars eller April och hade då till jul i honom en sparbössa till 50 à 60 kronors värde. Så var förhållandet förr. Det var ingen statkarl, ingen skraddare, ingen skomakare, som icke då hade sin gris. De hade vanligen en kåltäppa och ett potatisland, och af det ogräs, som här växte, jemte affallet från sitt kök födde de grisen.

Nu är det nästan slut för arbetaren att på detta sätt göra sig någon besparing, ty de ojemna fläskpriserna, förorsakade af det amerikanska ringväsendet, göra svinuppfödningen så osäker, att ingen kan beräkna om den leder till vinst eller förlust, då slagttiden inträffar. År för år blir denna osäkerhet större och inträder i afseende på svinafveln en riktig babylonisk förbistring. Ena månaden kan fläsket vara dyrt och den andra billigt, men öfvertygelsen är, att fläsk skulle blifva billigare i Sverige, om vi hade importförbud på amerikanskt fläsk.

Frihandlarna må säga hvad de vilja, men säkert är, att deras teorier äro falska, ty de äro icke praktiska. Efter den teoretiska frihandelsstjernen hafva vi nu tågat i snart 30 år, och det kan ju hända, att vi ännu få tåga efter den lika länge, som Israels barn i öknen på vandringen efter molnstoden.

Jag yrkar bifall till motionen.

*Frågasatt
införsestull
å fläsk.
(Forts.)*

*Ifrågasatt
införelsestull
å fläsk.
(Forts.)*

Herr Bäckström: Då jag sjelf är stor arbetsgivare och känner arbetarnes förhållande bra nära, kan jag icke annat än vitsorda, att det amerikanska fläsket numera ingår som en verklig förnödenhetsartikel i deras ganska sparsamma kost.

En föregående ärad talare har nämnt, att om man kunde tänka sig ett krig mellan England och Amerika, skulle tillförseln af amerikanskt fläsk blifva afbruten, och han frågade, huru arbetarne då skulle reda sig. Jo, på alldeles samma sätt som innan det amerikanska fläsket kom hit, genom att lefva på sill, bröd och potatis. Men jag tycker, att man kunde spara med att påtvinga dem denna magra kost, till dess det krig verkligen bryter ut, som afskär all tillförsel.

Vidare uppgaf Friherre Klinckowström, att både Frankrike och Tyskland af »helsoskäl» alldeles förbjudit införsel af amerikanskt fläsk. Jag tror icke, att förhållandet är sådant, utan att det var för svinuppfödarnes räkning, som förbudet utfärdades.

En talare nämnde, att i Marks och Kinds härad samt i hela Norrland vore det ett verkligt behof att ha tillgång till amerikanskt fläsk. Ja, så är det nog öfver hela landet.

Hvad angår den siste talarens yttrande om grisuppfödningen i Halland och hans sparbössa — jag ber om ursäkt, han sade *arbetarens* sparbössa — vet jag intet hinder för att fortfarande begagna denna sparbössa, ty den, som föder upp en liten gris på det sättet han nämnde, föder upp grisen åt sig sjelf och icke för att sälja den. Sedan förfäktade han ett påstående, att om det blefve ett importförbud här i landet för amerikanskt fläsk, så skulle fläsket här blifva billigare, men af alla de fördelar, som jag hört uppgifvas af protektionismens införande, så är denna med all säkerhet den mest otroliga.

Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Friherre Barnekow: I går hade vi en diskussion i denna Kammar, hvilken gick ut derpå att stämpla de större jordbrukarne som egoister. I dag äro vi inne på ett annat område. Nu gäller det att göra det samma äfven med den mindre jordbrukaren. Jag skall be att dervid få taga honom i försvar, hvilket icke kan kallas egoism, ty jag eger mera än 200 tunnland jord och tillhör således icke de mindre jordbrukarnes klass.

Här har sagts, att svinafveln har gått tillbaka. Ja, det är sant, den har gått betydligt mycket tillbaka, ty förr var det ett bruk i landet, att den mindre jordbrukaren tog sin bästa inkomst just ur denna handtering; detta kunna de numera icke göra till följd af utländsk konkurrens. De större jordbrukarne deremot äro alldeles oberoende af denna tull, ty de sälja sin vara direkt till utlandet. När det här föreslås skatt på fläsk, gäller frågan blott att reservera en marknad inom landet för en vara, som egentligen säljes af våra mindre jordbrukare.

Mine Herrar! talen icke om vår »modernäring jordbruket», ty vore jordbruket vår modernäring, skulle vi skydda det såsom vi skydda en moder, men detta göra vi ej.

Här har talats så mycket om arbetaren och hans bästa. Låt honom då sjelf tala för sig inom representationen och nedflytta det så

kallade strecket. För min del tror jag ej arbetaren sjelf skulle vara svårare för oss jordbrukare att komma öfverens med, än de herrar, som här uppträda och anse sig skola skydda den politiskt omyndiga delen af landets befolkning.

*Ifrågasatt
införælstull
å fläsk.
(Forts.)*

Herr Bennich: Jag skall icke mycket förlänga denna diskussion, men jag begärde ordet med anledning af Herr Dahls yttrande, af hvilket framgick, att han just i arbetsklassens intresse påyrkade tull på denna vara. Jag kan icke neka för, att detta förekom mig vara en temligen besynnerlig uppfattning, och en uppfattning som icke hade stöd i det praktiska lifvet. Kan det vara i arbetarnes intresse, som man vill lägga skatt på ett af arbetarnes förnämsta lifsmedel, en skatt, som derjemte ingalunda, såsom någon kanske föreställer sig, är någon obetydlighet? Jag har räknat efter, att den »lilla» tullafgift, som reservanterna föreslagit, uppgår till icke mindre än 13 å 14 procent på denna födovaras allmänna handelsvärde, och en beskattning af 13 å 14 procent på ett af de allra anspråklösaste födoämnen synes mig icke kunna försvaras af någon representant vare sig i denna eller i Andra Kammaren.

Herr Casparsson: Jag är närmast uppkallad af den förste tälaren på elfsborgsbänken. Han uppmanade några af motsidan att rösta med honom i denna fråga. Om han vunnit något, vet jag icke; men jag tror att det skall visa sig, att han icke i denna fråga kan ens påräkna alla dem, som i förra frågan röstat med honom.

Att sätta tull på lifsmedel är en mycket grannlaga sak och man har icke rätt att göra det, om det icke finnes andra, stora, berättigade intressen, som fordra det. I går röstade jag för tull å spanmål, emedan jag tror, att tusentals af de mindre jordbrukarnes ekonomiska välfärd kan vara deraf beroende, och därför tvekade jag icke. Ett jordbruk kan icke bära sig utan spaumålsodling, men det kan bära sig utan svinafvel. Den, som bevisar för mycket, bevisar ingenting, heter det, och den, som fordrar för mycket, får ingenting. Jag tror mig vara lika renhårig protektionist som någon här i Kammaren, men yrkar dock bifall till Utskottets förslag i denna punkt.

Herr Eriksson, Johannes: Då en af mina grannar på elfsborgsbänken talade om väfverskorna i Kinds och Marks härad, förmodar jag, att han menade dem, som arbeta i stugorna ute på landet, och icke fabriksarbetarskorna. Hvad de förra beträffar, har jag med dem icke det ringaste att göra i affärsväg, men hvad angår de senare, påstår jag, att fabrikerne i Marks härad underhålla sitt folk fullt ut lika bra, som det sker på något annat ställe i landet; der finnes icke någon nöd bland dem.

I likhet med Herr Bexell tror jag, att det är ganska nyttigt, att arbetaren föder upp sitt svin, ty derigenom uppstår en sparad styfver, och svinet är ett af de få djur, som den ringaste arbetare på landet kan underhålla.

Beträffande den talare, som här i diskussionen inblandade väfverskorna i Mark, undrar jag, om icke han, då han sade sig föra talan

*Ifrågasatt
införselstull
å fläsk.
(Forts.)*

för arbetarne inom sitt län, lika mycket förde skogsegarnes talan. De få dock frött föra bort landets dyrbaraste växter, utan att i gengäld förinna landtmannen skydd för sin näring.

Jag yrkar fortfarande bifall till reservanternas förslag.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, yttrade Herr Grefven och Talmannen, att i afseende på förevarande punkt yrkats dels bifall till hvad Utskottet hemställt, dels ock, af Herr *Dahl*, att Kammaren, med afslag å Utskottets hemställan, skulle besluta, att artikeln fläsk skulle åsättas en införselstull af 10 öre för ett kilogram.

Härefter gjorde Herr Grefven och Talmannen propositioner enligt dessa båda yrkanden samt förklarade sig finna propositionen på bifall till Utskottets hemställan vara med öfvervägande Ja besvarad.

Herr *Bexell* begärde votering, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs följande omröstningsproposition:

Den, som bifaller 8 punkten i Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 3,

röstar Ja;

Den, det ej vill,

röstar Nej;

Vinner Nej, afslår Kammaren punkten och besluter, att artikeln *fläsk* skall åsättas en införselstull af 10 öre för ett kilogram.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 76;

Nej — 42.

*Ifrågasatt
införselstull
å frukter m. m.*

9 punkten.

Herr *Bexell*: Jag yrkar bifall till hvad Herr Jöns Rundbäck uti sin motion föreslagit i nu ifrågavarande hänseende.

Efter härmed slutad öfverläggning gjorde Herr Grefven och Talmannen propositioner, först på bifall till hvad Utskottet i förevarande punkt hemställt och sedan på afslag derå och bifall till hvad Herr Jöns Rundbäck i sin uti detta ämne väckt motion i förevarande hänseende föreslagit, hvarefter propositionen på bifall till Utskottets hemställan förnyades och förklarades vara med öfvervägande ja besvarad.

10—22 samt 25 och 26 punkterna.

Biföllos.

27 punkten.

*Ifrågasatt
införselstull
på ost.*

Herr Casparsson: Jag har icke något yrkande att framställa beträffande ändring i denna punkt, men i afseende å Utskottets motivering vill jag tillåta mig en anmärkning. Utskottet förmenar, att när 1880 års riksdag bestämde en tullsats på ost, skedde det för att öka statsverkets inkomster. Ja, visserligen voro statsverkets inkomster icke så särdeles lysande år 1880, men att man skulle behöfva tillgripa en sådan åtgärd som tull på ost för att skaffa inkomster — så illa tror jag dock icke, att det var bestäldt. Denna tull inbringade följande år omkring 32,000 kr. och 1882 omkring 50,000 kr. Icke var väl Riksdagen så, må uttrycket ursäktas mig, fnaskig, att den åsatte tull på ost för att åtkomma den der lilla inkomsten! Nej, det var en annan orsak, som Utskottet icke vill tala om. Det var en skyddstull eller rättare sagdt en *skyddstull-unge*, som då åsattes. Men det är detta, som Utskottet icke vill erkänna. Jag tillhörde då Andra Kammaren och när fråga der var om tullsatsen på ost, hörde jag alldeles samma dystra förutsägelser om fördyrandet af »ostbiten» som jag fick höra i går om fördyrandet af brödbiten. Ingen af dessa har dock inträffat.

Man bör alltid benämna hvarje sak med dess rätta namn, och det bestämda motivet år 1880 var, icke att öka statsinkomsterna, utan att åsätta en lindrig skyddstull.

Herr Bennich: Jag brukar icke befatta mig med att försvara hvad Utskottet i sin motivering anført, utan inskränker mig helst till att försvara de förslag Utskottet framställer; men i detta fall vill jag anmärka, att den ärade talaren rigtat en anmärkning mot det nuvarande Utskottet, som icke träffar detsamma. Utskottet citerar nemligen endast, hvad 1881 års Utskott anført, och att detta referat är origtigt, bör han visa på annat sätt, än han nu gjort.

Beträffande sjelfva saken skulle jag helst se, att ost vore tullfri; men då förslag derom icke är framstaldt, kan jag nu ej påyrka sådant.

Herr Casparsson: Beträffande Herr Ordförandens i Bevillnings-Utskottet svar, ber jag endast få hänvisa till hvad Utskottet sjelf säger, nemligen: »Den vid 1856—1858 årens riksdag för ost, alla slag, stadgade tullfrihet utbyttes vid 1880 års riksdag, *då statsverket befanns vara i behof af ökade inkomster*» o. s. v. Det är visserligen sant, att Utskottet sedan talar om hvad 1881 års Utskott yttrade, och det anför äfven andra skäl, men det angifver ovederläggligt, efter min uppfattning, att vid 1880 års riksdag behöfvet af ökade statsinkomster skulle hafva varit det afgörande skälet.

Öfverläggningen förklarades härmed slutad, och Utskottets i förevarande punkt gjorda hemställan bifölls.

28—31 samt 33—38 punkterna.

Biföllos.

Justerades ett protokollsutdrag rörande det nu genomgångna betänkandet.

Föredrogs å nyo och bifölls Konstitutions-Utskottets den 17 och 18 i denna månad bordlagda utlåtande N:o 5, i anledning af väckta motioner om ändring af 87 § 2 mom. Regeringsformen.

Justerades tre protokollsutdrag för detta sammanträde.

Anmälades och bordlades Lag-Utskottets utlåtande N:o 17, i anledning af dels Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i 9, 51 och 52 §§ Konkurslagen, dels och enskild motion med förslag till lag om s. k. afveckling medelst administration af gäldbunden köpmans bo;

hvar efter, på framställning af Herr Grefven och Talmannen beslöts, att detta utlåtande skulle uppföras främst å föredragningslistan till nästa sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 12,40 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.

Fredagen den 20 Mars.

Kammaren sammanträdde kl. 7 e. m.

Anmälades och bordlades:

Stats-Utskottets memorial N:o 25, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut uti tvenne frågor rörande regleringen af utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel;

Bevillnings-Utskottets memorial N:o 4, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande 4 och 9 punkterna af Utskottets betänkande N:o 3, angående vissa delar af tullbevillningen; och

Första Kammarens Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 6, i anledning af väckt fråga om ordnandet af vissa unionella förhållanden mellan Sverige och Norge.

Föredrogs, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran Lag-Utskottets under gårdagen bordlagda utlåtande N:o 17;

hvarefter på framställning af Herr Grefven och Talmannen beslöts, att detta utlåtande skulle sättas sist och öfriga vid detta sammanträde bordlagda ärenden uppföras främst å föredragningslistan till nästa sammanträde.

Ledighet från riksdagsgörömaalen beviljades Herr *Eriksson, Johannes*, under tiden från och med den 24 innevarande månad till och med den 10 nästinstundande April.

Kammaren åtskildes kl. 7,5 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.
